קובץ

תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת תולדות תש"ע

מפ"ק כ"ק הרה"צ **מוהרא"ש** שליט"א

יוצא לאור חודש מרחשון תשע"א

breslevcity.co.il

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת תולדות ה'תש"ע

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן סי' רפ"ד המדבר מענין "קביעות עתים לתורה", עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, מוהרנ"ת ז"ל אומר בשם רביז"ל, **שמעתי בשמו, שהוכיח את אחד שאמר לו, שאין לו פנאי ללמד מחמת שעוסק במשא ומתן, אמר: שאף על פי כן ראוי לו לחטוף איזה זמן לעסק בתורה בכל יום, ואמר, שזהו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה,** (שבת לא.)**, ששואלין את האדם: קבעת עתים לתורה? קבע הוא לשון גזלה, כמו שכתוב** (משלי כ"ב): **"וקבע את קבעיהם נפש"; היינו ששואלין את האדם, אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו, אם גזלת מהן עתים לתורה, כי צריך האדם לחטוף ולגזול עתים לתורה מתוך הטרדא והעסק,** עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אף שעון הגזילה והגניבה עון חמור מאד, אף על פי כן בנוגע ללימוד התורה אדם צריך להשתמש עם מדת הגזילה והגניבה דייקא, לגנוב ולגזול זמן מיד היצר הרע כדי לעסוק בתורה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תוספתא בבא קמא פרק ז') המתגנב מאחר חברו, והולך ושונה פרקו, אף על פי שנקרא גנב, זוכה לעצמו, שנאמר (משלי ו') לא יבוזו לגנב כי יגנוב וגו', עיין שם, כי צריכין להיות ערום ביראה, וכמו שהיצר הרע בא בכל מיני תחבולות לגזול ולגנוב זמנו של אדם, ולמנוע אותו מלימוד התורה, כן צריכין לצאת כנגדו עם מדת הגניבה והגזילה, לגנוב ולגזול זמן ללימוד התורה, ויש לדעת שהיצר הרע ערמומי מאד, ומתלבש עצמו במצוות כדי למנוע אדם מלימוד התורה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'), וצריכין לקחת ממנו כלי זיינו וללחום עמו במדתו, וכמו שכתוב (תהלים י"ח) ועם עקש תתפתל, היינו לעשות תחבולות של ערמה לברוח מתחת ידו ולגזול זמן ללימוד תורה, כגון כשרואה שהבעל דבר שולח לו חבר, לדבר עמו דברים בטלים ולהפריע לו ללמוד, יאמר לחבירו, "נזכרתי שיש לי תור אצל רופא", ולברוח ממנו לאיזה בית המדרש, ולשנות את פרקו, שזהו ביאור דברי התוספתא, "המתגנב מאחר חברו", שגונב דעת חבירו, ומספר לו איזה סיפור כדי לברוח ממנו, "והולך ושונה פרקו", שהולך למקום אחר ולומד שם, "אף על פי שנקרא גנב", שהרי גנב דעת חבירו, "זוכה לעצמו", כי לזכות ללימוד התורה, צריכין להשתמש עם מדת הגניבה,

כמו היצר הרע שבא עם מדת הגניבה, ומתלבש עצמו בכל מיני מצוות למנוע אותו מלימוד התורה, ואז "זוכה לעצמו".

וזהו מה שכתוב אצל יעקב אבינו (בראשית ל"א) **ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי** על בלי הגיד לו כי בורח הוא, "לבן הארמי" הוא היצר הרע המתלבש במצוות ובבגדי "לבן" כדי למנוע אדם מלימוד התורה, ו"יעקב", הוא איש תם יושב אהלים, שרוצה לעסוק בתורה תמיד, **ויעקב גונב את לב לבן הארמי**, ובורח ממנו לבית המדרש עם תחבולות של ערמה, כדי ללכת ולשנות **את פרקו** (עי' ליקוטי הלכות תפילין הלכה ו' אות ל"ה), **ולבן אשרי המקיים דברי חכמינו הקדושים** (ברכות י"ז) **לעולם יהא אדם ערום ביראה**, ופירש"י (שם) להערים בכל מיני ערמה ליראת בוראו, **וגונב** זמן מתוך עסקיו המרובים כדי ללמוד תורה, כי אז ירכוש לעצמו רכוש גדול בלימוד התורה, ויבא על שכרו בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את תחבולת יעקב אבינו לקבל הברכות מאת יצחק אביו, וכמו שכתוב (בראשית כ"ז) **בא אחיך במרמה ויקח ברכתיך**, ולכאורה יפלא למה הוצרך יעקב ללכת בדרך ערמה וגניבה לקבל את ברכות יצחק אביו, וכמו שהקשו זאת כל המפרשים, והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי יעקב אבינו ידע שברכותיו של יצחק אבינו הן על דביקות התורה, וכמו שבירכו (שם) **ויתן לך האלקים ממטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש**, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ס"ו סי' ג') **"ממטל השמים"** זו מקרא, **"ומשמני הארץ"** זו משנה, **"דגן"** זו תלמוד, **"תירוש"** זה אגדה, עיין שם, כי בירכו שיזכה ללמוד בכל יום כלליות ד' חלקי התורה, מקרא משנה גמרא ומדרש, המכוונים כנגד הד' עולמות עשיה יצירה בריאה אצילות (וכמבואר בכתבי האריז"ל פרי עץ חיים שער הנהגת הלימוד), וידע יעקב שכדי לזכות לברכות התורה, צריכין להיות ערום ביראה ולגנוב דעת היצר הרע הרוצה למנוע אותו מן הלימוד, ולכן הלך דייקא בחכמה בערמה לקבל את הברכות, וכמו שכתוב **בא אחיך "במרמה"** ויקח ברכתיך, ופירש רש"י וכן התרגום, "בחכמה - בחכמתא", ומפורש יותר במדרש (בראשית רבה פרשת ס"ז סי' ד'), "בחכמת תורתו", היינו בחכמה ובערמה שצריכין ללימוד התורה, וכמו שכתוב (משלי ח') **אני חכמה שכנתי ערמה**, ובזה הוריש לנו יעקב אבינו ירושה קדושה, שבבא ללימוד התורה צריכין להיות גנב וגזלן, ולגזול זמן ללימוד התורה, ואז יצליח מאד בעבודתו.

וזהו **ויתן לך האלקים וגו'**, ופירש"י, **"יתן ויחזור ויתן"**, כי בלימוד התורה אסור לומר שכבר למדתי את הכל, וגמרתי כל התנ"ך וכל המשניות וכל הגמרא וכל המדרשים, ושוב איני צריך

ללמוד, אסור לומר כן, כי הלימוד הוא מצוה תדירית, וכמו שכתוב (יהושע א') והגית בו יומם ולילה, וצריכין ללמוד, ולחזור וללמוד כל ימי חייו, וצריכין להיות קבוע בענין זה של "גזילת זמן לתורה", לגזול בכל פעם עוד כמה דקות ועוד כמה דקות, כי כל פרוטה מצטרף לחשבון גדול, ועל כן מלביש רביז"ל סוד זה בשאלת, "קבעת" עתים לתורה, ואומר רביז"ל ש"קבע" הוא לשון גזילה, כי צריכין להיות "קבוע" בעבודה זו של "גזילת" התורה, ולגזול עוד זמן ועוד זמן ללמוד, על דרך **"יתן ויחזור ויתן"**. והשם יתברך יזכנו להיות קשורים ודבוקים בתורה הקדושה תמיד, ונזכה להגות בכל מקומות התורה ולרכוש לעצמנו כל התורה כולה, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תולדות ה'תש"ע

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ז המדבר משמירת הבגדים, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, **הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה, ועל כן הבגדים יהיו שלמים תמיד ולא קרועים, כי הוא קלקול השמירה, הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות**, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה בתורה זו, שבגדי אדם ומלבושיו הם דברים פנימיים, ומרמזים על דברים עליונים מאד, כי כמו מלבושי אדם שומרים על גופו, ומביאים לו כבוד כפי ערכם וחשיבותם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא קמא צ"א:) רבי יוחנן היה קורא למלבושיו "מכבדותא", כי הם מכבדים אותו, כמו כן מלבושיו שומרים על נשמתו, ומביאים כבוד לנפשו, בסוד אור החשמ"ל היורד מעולם הבינה, ששומר נשמת אדם מן הקליפות, כי חשמ"ל בגימטריא מלבו"ש, ואור החשמ"ל מקיף אדם כמו מלבוש, ושומר אותו מכל רע, ולכן כפי שאדם שומר על בגדיו בשלמות ובנקיות, כן ממשיך על עצמו מלבוש רוחני שלם ונקי מעולם הבינה, ויש סביבו שמירה עליונה תמיד.

וכן מבואר בדברי רביז"ל (ספר המדות אות בגדים סי' א'), בגדי אדם מרמזים על מדותיו של אדם, כי מבגדים של אדם, יכולים להכיר מהותו ושאיפת נפשו, ורואים בחוש אצל בן אדם המתחיל לזלזל ביהדות, הדבר ראשון שמתחיל לזלזל הוא בלבוש היהודי, לשנותו ולדמותו ללבוש נכרי, וגם מתחיל לקצץ פיאותיו וזקנו, ועל ידי זה מאבד צורת יהודי רחמנא ליצלן, אבל אינו מבין שעל ידי זה גם מאבד פרנסתו, כי יש י"ג שורות של הזקן, הנקראים י"ג תיקוני דיקנא, שהם כנגד י"ג מדות הרחמים, ואם אדם מקצץ הזקן הוא מקצץ השפעתו ופרנסתו, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא זוטא שמות ו') נשמות ישראל יצאו ממצרים בזכות שלא שינו את לבושם, כי מלבוש יהודי הוא דבר עליון מאד, והוא אות וסימן על יקרת נפשו, וכשמזלזל במלבוש יהודי ומתדמה לעכו"ם, הוא אות וסימן על גריעות נפשו, ועל כן אמר רביז"ל (חיי מוהר"ן סי' תכ"ב), שאין נמצאים במדינת אשכנז, היינו בגרמניה, ספרי הזוהר, מחמת שהם הולכים שם במלבושי "דייטש", עיין שם, כי ספרי הזוהר מגלים פנימיות הבריאה, שכל גשמיות הבריאה היא לבוש לגבי אור האין סוף ברוך הוא, אבל מי שפוגם במלבושיו, ובמקום ללכת במלבוש יהודי, מתדמה לגוים והולך במלבושי עכו"ם, אי אפשר לו להשיג פנימיות הבריאה, וכל סודות הזוהר נסתתמים מלפניו, ואומר רביז"ל (ספר המדות אות בגדים סי' ט'), לעתיד הקדוש ברוך הוא יהיה נפרע מאותם המלובשים מלבוש עכו"ם, כי צריכין להיות מובדלים מן הגויים לגמרי, ולא בחינם תיקנו הצדיקים שבדורות הקודמים מלבושים מיוחדים לשבתות ולימים טובים, כגון ה"שטריימל", שתיקן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי הגויים היו רגילים לקחת יהודי ולהלביש אותו בכובע של עור, ולהכותו ולבזותו ולצוותו שירקוד לפניהם, ואמר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שאת הלבוש הזה שביזו בו את נשמות ישראל, ילבשו יהודים בשבתות וימים טובים, ובזה יהיו מובדלים מכל שמץ של מלבוש נכרי לגמרי, ולכן אשרי הנזהר מאד ללכת במלבושי ישראל בין בחול ובין בשבת, וכן נזהר מאד בסידור ונקיון בגדיו, כי אז יהיה נמשך עליו אור גדול מאור האין סוף ברוך הוא, ויהיה נשמר מכל רע ברוחניות ובגשמיות, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בשעה שהלך יעקב לקבל את הברכות מאת יצחק אביו, כתיב (בראשית כ"ז) **ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן**, ופירש"י, החמודות, הנקיות, כתרגומו דכייתא, דבר אחר, שחמד אותן מן נמרוד, ויש להבין למה הוצרך רבקה להלביש יעקב את בגדי עשו כדי לקבל את הברכות, ולא היה מספיק מה שהלבישה עורות גדיי עזים על ידיו ועל חלקי צואריו כדי להסתיר אותו, וגם מהו הקשר בין שני פירושים של רש"י **"החמודות"**, "נקיות", ו"שחמד אותן מן נמרוד", והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי רבקה ידעה את גודל קדושת יעקב אבינו ותמימותו

האמיתית, שהוא איש תם יושב אהלים, ואין לו שייכות לשום מרמה ועוולה, ולכן חששה שלא יוכל להציג עצמו כעשו אחיו, ואולי יכשל בכניסתו לאביו, ויביא עליו קללה חם ושלום, ולכן התחכמה רבקה להלביש אותו בבגדי עשו הרשע, שעליו נאמר (בראשית כ"ה) **איש יודע ציד**, ופירש"י, לצוד ולרמות את אביו בפיו, והם היו בגדי נמרוד הרשע, שעליו נאמר (בראשית י') הוא היה גבור ציד לפני ה' על כן יאמר כנמרוד גבור ציד לפני ה', ופירש"י, צד דעתן של בריות בפיו והטען למרוד במקום, ועל ידי שילבש יעקב בגדים אלו שלבשו רשעים שצדו בני אדם בדיבורי פיהם, על ידי זה יוכל להוריד עצמו לאיזו בחינה של מרמה, ולקבל הברכות מיצחק אביו, כי לבגדים יש השפעה גדולה על אדם, אבל מצד שני היו גם **"החמודות"**, היינו הנקיות, וכפירוש ראשון של רש"י, כי על ידי בגדים נקיים ושלמים, יש לאדם שמירה עליונה מעולם המלבוש ואור החשמ"ל, וזה ישמור על יעקב שלא יארע לו כל רע, אבל אף על פי כן מצאנו אחר כך שסבל יעקב צער ויסורים מבגדים, היינו מכתונת יוסף הצדיק, שגרמה לו לקרוע שמלותיו, וכמו שכתוב (בראשית ל"ז) ויטבלו את הכתונת בדם וגו', ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו וגו', ויקרע יעקב שמלותיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים. וכמובא בזוהר הקדוש (וישב קפ"ה:), **באיהו כתיב** (בראשית כז טז) **ואת עורות גדיי העזים הלבישה** על ידיו ועל חלקת צווריו, בגין כך ויטבלו את הכתנת בדם, אקריבו ליה כתונתא לאכחשא ליה, וכלא דא לקבל דא, איהו גרים דכתיב ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, בגין כך גרמו ליה דחרד חרדה בההוא זמנא דכתיב הכר נא הכתנת (ביעקב כתיב, ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צווריו, כדי לרמות את יצחק שיחשוב שהוא עשו איש שעיר, בשביל זה הקריבו לו הכתונת של יוסף להכחיש ולרמות אותו, וכל העונש היה מדה כנגד מדה וכו'), עיין שם, כי בזה נתכפר לו מה שהוצרך להתלבש בבגדי עשו הרשע. והשם יתברך יזכינו למלבושים קדושים וטהורים ברוחניות ובגשמיות, ונזכה לעלות ולהתדבק בו יתברך באמת ובתמים כל ימי חיינו, מעתה ועד עולם אמן ואמן.